

Ciutadania, Política i Dret

La matèria Ciutadania, Política i Dret és una matèria optativa trimestral enfocada a facilitar una visió panoràmica del camp d'estudi d'aquests àmbits a partir de l'anàlisi de situacions concretes que tenen implicacions globals i locals, per despertar l'interès en aquests camps de coneixement i fomentar el pensament crític.

Les matèries optatives trimestrals, com Ciutadania, Política i Dret, s'estructuren a partir de tres blocs temàtics, de durada també trimestral, que cada centre educatiu configurarà d'acord amb el seu projecte curricular.

La matèria inclou sabers relatius a tres àmbits que tenen vinculació entre si. El primer àmbit, relatiu a l'educació per a la ciutadania, pot integrar, entre d'altres, els drets fonamentals i els deures de la ciutadania; el concepte i l'evolució dels drets humans, i les característiques i obligacions estatals amb relació als drets humans; el contingut fonamental de les llibertats públiques, i els mecanismes, interns i internacionals, de garantia i protecció dels drets humans.

Un segon àmbit, centrat en la política, s'ocuparia d'analitzar les diferents formes d'organització de la societat i les formes de govern, posant el focus en l'organització territorial de l'Estat i, de manera especial, de les institucions de govern de Catalunya; el sistema electoral, la participació política i el sistema de partits polítics, i les polítiques públiques i l'agenda política.

Finalment, un tercer àmbit, sobre dret, podria abordar els conceptes jurídics fonamentals i les fonts, dimensions i funcions del dret; alguns elements dels ordenaments jurídics estatal i autonòmic, i un plantejament introductori a algunes branques del dret i els mecanismes de resolució dels problemes jurídics.

A tall d'exemple, el desenvolupament trimestral de la matèria es pot estructurar de manera que responguin a alguns d'aquests reptes, vinculats als tres àmbits:

- Als joves, els interessa la política? Què és la política? Com es pot promoure la participació ciutadana en les institucions democràtiques i revertir la desafecció política?
- Genocidis, guerres, població refugiada i crims contra la humanitat..., el dret internacional ens protegeix? Quin és el paper dels organismes supranacionals avui?
- Hi ha racisme a la nostra societat? Com es posa de manifest? Què és el racisme institucionalitzat i com es pot revertir?
- Quins són els mecanismes de les institucions per garantir els drets bàsics de les persones com, per exemple, l'accés a la salut o a un habitatge digne? Què fan les institucions amb els nostres impostos? Hi ha ciutadans de primera i ciutadans de segona?
- En un món globalitzat, trontollen els drets laborals adquirits gràcies als moviments socials? Mana el mercat o l'estat de dret?
- L'Organització de les Nacions Unides (ONU), la Unió Europea, el Tribunal Penal Internacional..., qui mana? En què?
- Com es pot erradicar la violència masclista i LGTBI-fòbica? Hi ha prou mecanismes de protecció? Ha augmentat la violència sobre els col·lectius vulnerables en diferents parts del món? Qui protegeix els infants?
- Quins drets tenim com a persones consumidores davant de les pràctiques abusives d'alguns proveïdors de béns i serveis?

- Com podem actuar davant de la vulneració dels drets dels pobles a definir les pròpies estratègies sostenibles de producció d'aliments per garantir la sobirania alimentària?

Els centres educatius poden escollir qualsevol dels reptes exposats per articular la seqüència de blocs temàtics que integraran la matèria. També poden formular altres blocs temàtics de la matèria diferents que considerin rellevants.

Els blocs temàtics que cada centre seleccioni s'organitzaran de forma que l'alumnat hagi de:

- Manejar informació de fonts diverses, identificant, analitzant, seleccionant, contrastant, combinant i comunicant informacions en formats diferents per generar coneixement en el context de donar resposta a una problemàtica, en sentit ampli.
- Mobilitzar els sabers i aprenentatges adquirits de caràcter cognitiu o instrumental propis del camp de coneixement, així com manejar els recursos disponibles i diferents formes de raonament, per interpretar i donar resposta a varietat de situacions (problemes, recerques, casos, polèmiques...).
- Revisar, estructurar i avaluar amb criteris ètics i lògics idees, pensaments o raonaments, propis o d'altres, en contextos diversos, locals o globals, de naturalesa variada, fent propostes d'acció justificades i coherents.

El professorat establirà els criteris d'avaluació per a cadascuna de les competències específiques que adaptarà a cada bloc temàtic i seleccionarà els sabers i els enfocaments metodològics que consideri més adequats en funció de les orientacions presents en aquest mateix document.

Competències específiques

Competència 1

Exercir els drets humans i les llibertats fonamentals, coneixent els seus mecanismes interns i internacionals de protecció, garantia i promoció i identificant i usant la terminologia tècnica adequada, per defensar els valors essencials cívics i socials d'una societat democràtica.

Competència 2

Comparar i valorar críticament les diferents formes d'Estat i de govern, el pluralisme polític i els paràmetres essencials de les polítiques públiques, per conèixer els mecanismes de participació política.

Competència 3

Conèixer com les persones estem subjectes a l'aplicació del dret a partir d'algunes de les situacions quotidianes en què intervé el dret, per identificar les fonts del dret i els mecanismes per resoldre els problemes jurídics.

Competència 4

Buscar, seleccionar i contrastar informació per interpretar problemes rellevants vinculats amb la ciutadania, la política i el dret i aplicar els aprenentatges de manera integrada i les diverses formes de raonament pròpies de les ciències humanes i socials per plantejar alternatives a les problemàtiques.